

(էջ 188)

Աստ զէշիկթաշլեան համգէի Մկրտիչ,
 Ամուսն ամամիտի յամծուկս յայս ի կիծ
 Միրելի ազգին, և ազգին ի սէր
 Նղեալն ամծմատուր բոլորամուէր.
 Միրտ ազնւագուծ և համեար վրսեմ
 Գեղապարելով ի մմա ի ծագ ծնմ.
 Ի մամուկ տիոց խոհեմ և ըզգոմ.
 Բաղաքավարեալ ի բարս և կըրօմ.
 Բերթող հոգեշարժ ի թատր և ի քմար,
 Ամբիծ յերկոսին դաշմակեալ ըզլար.
 Բառասմամբի ելիք ըզկեցաղ
 Համագեաց բմալից ի սուգ և աւաղ,
 Նոցին շնորհապարտ սէր եւ վարկ ամկեղծ,
 Կանգնէ զայս մըմա յիշատակ ամեղծ¹.

Այս երկրորդ մասը Գ. Օտեանի հոգիէն է
 բխած, հոգի այնքան պաշտումով և սիրով փա-
 րած Պէշիկթաշլեանի.

Յրոտասարսուռ մանախալատ ի վիմէդ
 Թող շող արփի ցոլայ սփռի յըմբհամուրս.
 Ալիւմ հոգեղոյ, ծածման հասեալ յարփեմույն
 Յար ցոլացիկ ի թրթռակամ դերզս աղու.
 Բմարաց ի քմարս իւր զմշոյլ յալեաց յալիս
 Աւանդեցէ ապագայից զամուսն քո.
 Պէշիկթաշլեան, այս քո բաժին յետ մահուդ
 եւ այս քաղցումը խառնեալ յարուստ մըտերմիդ.
 (Ծմ. 1829. վիմ. 1868)

Բախտաւոր ենք որ այս երկու գեղեցիկ տա-
 ղերուն հեղինակները ծանօթ են, թէեւ Հ. Գո-
 սեան ոչինչ նշանակած է հոս ալ: Եւ սակայն
 շատ կարեւոր էր այս պարագան՝ ամէն տեսա-
 կէտով. և դժուար էր ընտանեկան պարագա-
 ներէն տեղեկանալ շատերուն:

Հ. ԵՂԻԱ ՓԵՉԻՆԵԱՆ

1. Տապանին վրայ դրոշմաւոր, այս և յաջորդ
 բերթումը ինչպէս մէջ կը բերէ Հ. Գոսեան՝ բոլորու-
 վին աղաւաղ են և սխալաշատ. մենք ուղղեցինք ըստ
 բնագիրներուն:

«Le Foyer»-ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երբ «Բաղաւաղ»-ի այս վերջին պրակը մամուլին
 յանձնած էինք, ստացանք «Le Foyer»-ի Աւրբիկ Թիւր,
 ուր յարգելի խմբագրութիւնը փոխանակ համեստօրէն
 և շնորհակալութեամբ ընդունելու մեր կատարած սրբ-
 բազմութիւնը իր մէկ միամիտ սխալանքին, որով և
 վերցնեցին իրենց արգարացուցումը «Աշտիշատ»-ի
 մասին, անխոհեմութեամբ ձեռնոց կը նետէ, և անգի-
 տակցօրէն՝ «սխալը յանցանքէն մեծ» — ԱՆԲԱՐԵ-
 թԻՂՃ կ'անուանէ մեզ:

Կը խոստանանք, իր փափաքին համեմատ յաջորդով
 մատնանելու իր կրկնակի սայլաբանութեամբ. և փոխանակ
 պահանջի վերաբերելու ինչպէս «Le Foyer»-էն ԳԻՉ
 ՄԵ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԳԻՉ ՄԻՍ, ՓԱՓԱԿԱՆ ԿԱՏՈՒԹԻՒՆ:

Հ. Ե. Փ

ՅԻՆ ՈՒ ՆՈՐ ԱՒԱՆԴԱԻԳ... ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Իտալական «Corriere della Sera», հե-
 րու, Գեկտ. 2ին, որպէս պաղեստինեան
 արձագանգ՝ հետեւեալը կը պատմէր.

«Գալիլեոյ ծովուն շուրջը պտտող ա-
 ւանդաւէտներէն հատ մը կայ որ Տիբե-
 ըիաղի անուան կը կցուի:

Տեղւոյն ժողովրդական աւանդութեան
 մը համեմատ հայ մը ուզեր է օգտուիլ
 անկէ՝ խաբեայ խաղ մը խաղալու քա-
 ղաքին հրեայ Բարունակեալին: Ահա այդ
 կէս սրբապիղծ ծաղրանքի պատմութեամբը:

Հրեայ շրջանակներուն մէջ տեղական
 համբաւեալ հին դաւանութեան մը համե-
 մատ՝ ընտրեալ ժողովրդէն սպասուած
 Մեսիան յանկարծակի օր մը պիտի ծա-
 գէր լծի ալիքներէն:

Քրիստոնեայ երիտասարդ մը օգտուե-
 ցաւ այս աւանդութենէն ձեռքը խնդրելու
 համար Տիբերիաղի կրօնապետին՝ որ նոյն
 խնդրին համար արհամարհանքով մերժած
 էր երիտասարդը որպէս «անհաւատ շուն»:

Այն ատեն հնարք մը խորհեցաւ: Մութ
 զիշեր մը, ուրուականի պէս պարուրուած
 վերարկուի մը մէջ, նաւակով մը մօտե-
 ցաւ քաղաքին՝ զոյգ մը վառ մօմերով:
 Երբ պահապանները տեսան, ան հետեւէն
 աղաղակեց աւետելով Մեսիային գալուս-
 տը: Բարունակեալն արթնցուցին, հրեայք
 համատարած յուզում մ'ունեցան:

Խնդրեցին որ ինքզինքն որոշ բացատրէ,
 տեսիլքը յարեց. «Աստուծոյ կամքն է որ
 Յովսէփ ամուսնանայ Հռաքելի հետ: Տարի
 մը վերջ անոնցմէ պիտի ծնի խոստացուած
 Մեսիան»: Ոչ ոք կասկածեցաւ հայուն
 խաչագոյնընկեն: Ամուսնութիւնը կատար-
 ուեցաւ արտակարգ շուքով: Բայց

ամիս վերջ քրիստոնեայ ամուսինն ան-
 յայտացաւ... բարեբախտաբար, որովհե-
 տեւ Հռաքել, քիչ վերջը, փոխանակ աղբիւ-
 կալուած Մեսիային՝ աղբեակ մը ծնաւ:

Կ. Պոլիս եւ այլուր ալ ծանօթ է այս
 աւանդութիւնը Էսկիճի Գառապար անուանով
 եւ տարբեր մանրամասնութիւններով: Այս
 տարակոյս հայկական ծագում ունի այս
 վէպը, ուր, հայր ծաղրանքի կ'ենթարկէ
 հրեան՝ նշանաւոր իր վաշխառութեամբ եւ
 որուն համար իսկ ատելի:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱՐՔԱՅԱԶՈՒՆՆԵՐՆ

ԵՒ

ՍԱԽՈՅԻՈՅ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ Ի Ս. ՂԱԶԱՐ

ՍՊՐԻԼ 22, երեկոյեան ժամը 5 էր. կղզեկիս տաճարին զանգակը իր աղօթաւոր
 շողանջն էր արձկեր... ու երբ վանական և աշակերտ լոին սրահներէն եկեղեցի
 կ'երթային երեկոյեան ժամերգութեան, լուր տրուեցաւ թէ Պօրիս Թագաւորը իր ըն-
 տանեօք վանք եկած էր:

Ուխտիս Ընդհ. Աթոռակալը, Հ. Գ. Վ. Նահապետեան (ի բացակայութեան
 Ընդհ. Արքային) և խումբ մը հայրեր փութացին վանքին դուռը, և յարգանքով
 ողջունեցին Ն. Ա. Բ. Պօրիս Թագաւորը, իր շնորհափայլ տիկինը Յոհաննա Թա-
 գուհին, Կիւրեղ արքայեղբայրը, Եւդոքիա և Նատէժտա իշխանուհիները՝ Թագաւորին
 Բոյրերը, և իտալիոյ Թագաւորին փոքրագոյն դուստրը՝ իշխանուհի Մարիա որ երկու
 շաաղիւր տիկիններու հետ եկած էր քնոյրին և քրոջ ընկերելու:

Չափազանց պարզ էր անոնց տարազը, ոչ մէկ նշան արքայական և իշխանա-
 կան շուքի, ինչպէս պարզ ու շնորհալի անոնց խօսքն ու շարժումները:

Առաջնորդուեցան եկեղեցի ուր կրօնական խորին բարեպաշտութեան ցոյցէն վերջ,
 զմայլանքով դիտեցին Սաւոյիոյ տան Թագուհիներու, Մարգարիտայի և Հեղինէի, Թան-
 կագին նուէրները՝ զորս ուրախութեամբ իրեններուն կը ցուցնէր Յոհաննա Թագու-
 հին. ժամագիրք, շարական հետաքրքրութեամբ դիտեցին ստանալով հակիրճ ծանօ-
 թութիւններ հայ եկեղեցւոյ, հայ ծէսի, հայ երգի մասին. մեծապէս գնահատեցին
 ոսկեհիւս, ոսկեման ասեղնագործ շուրջաններ, Աւետարանի և ոկոյ լաթեր և Թան-
 կագին դիպակներ և սարկաւազի շապիկներ, Արեւելքի մեր հայ արուեստին անզու-
 գական նմոշներ 1750 — 1850 ի շրջանէն:

Եկեղեցիէն անցանք ճաշարան և անկից ալ Թանգարան՝ ուր շատ գնահատեցին
 Այվազովսկիի նկարները, և հետաքրքրութեամբ դիտեցին Լեւոն վերջինի սուրը,
 Լորտ Պայրենի յիշատակները, Կուտինահայութեան արուեստի քանի մը Թանկարժէք
 նմոշներ, յետոյ իբր անմոռաց յիշատակ իրենց այցելութեան՝ հաճեցան արձանա-
 զրել կարգաւ իրենց վեհափառ անունները: Այդ պահուն էր որ մտերիմ և զուարթ
 խօսակցութեան մէջ Չար Պօրիս յիշեց «2 — 3 տարի առաջ բոլորովին անծանօթ Ս.
 Ղազար այցելեցի և հասարակաց անուններու հետ խառնեցի իմա ալ, խորհրդաւոր և
 քիչ ճանաչելի ձեւով, ուսկից առաջնորդ հայրը (հանգուցեալ Հ. Դանիէլ Վ. Ստե-
 փանեան, որուն մահուան լուրը մեծ ցաւ հղաւ Թագաւորին) կուհեց ծածուկ անձ-
 նաւորութիւնս և շոգենաւ մտած ատենս ըսաւ. — Բաւիկ մեզը բաւ կայ »:

Չար Պօրիս՝ ընդգծեալ բացատրութիւն պատճառեց, ինչպէս նաեւ երբեմն
 արտասանեց՝ որ մեզի զարմանք ու զուարճութիւն պատճառեց, ինչպէս նաեւ երբեմն
 թուրքերէն բացատրութիւնները:

Գրչագրաց մատենադարանին մէջ ուսումնասէրի հետաքրքրութեամբ և զմայլան-
 քով դիտեցին հայկական մանրանկարչութեան հնագոյն նմոշներ Մլեքի (Ժ զար),